

Адыгэ

1923-рэ илъэсым
гъэтхалэм
кыщегъэжыгъэу
кыдэклы

№ 112 (23041)

2024-рэ илъэс

БЭРЭСКЭЖЪЫЙ
МЭКЪУОГЪУМ и 26-рэ

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИГЭП

6 +
тисайт

WWW.ADYGVOICE.RU

тихьытыу нэклубгъохэр

мажъ

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Осэ ин къыфашыгъ

Мы мафэхэм Адыгеим ихьэклагъ УФ-м хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссие хэтэу Антон Лопатиныр. УФ-м и Президент ихэдзынхэу гъэтхэпэ мазэм шылагъэхэр зыщызэфыхысыжыгъэхэ ыкли тапэкклэ пшьэрылхэр зыщэгъэнэфэгъэхэ зэхэсыгъоу тыгъуасэ Правительствэр зычлэт Унэм щыклуагъэм ар хэлэжыагъ. АР-м хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссие итхьаматэу Сэмэгү Нурбый лофтхьабзэр зерищагъ.

тетым фэшI ты-
зэрафэразэр лъыд-
гъэлэсмэ тилу-
гъу, — **кылуагъ**
ащ. — Хэдзын

пстэуми тыналэ атет, язэхэщэ-
ни, зэрэклоуцхэм и талъэплъэ,
ищыклагъэ хъумэ шьолъыр из-
биркомым лэпылэгъу тыфэхъу.
Къэралыгъо политическэ хъугъэ-
шлэгъэ инэу Урысыем и Прези-
дент ихэдзынхэм нахь лъэ-
шыжъэу тыналэ атетыгъ.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ Уры-
сыем хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссие
зэрэфэразэр, хэдзынхэм мэхъанэу ара-
тыгъэм афэгъэхыгъэу исоциальнэ нэ-
клубгъохэм къащитхыгъ ыкли пшьэрыл
благъэхэм ягугъу къащишыгъ.

«Тызэгъусэу типшгъэрылхэр зэ-
шлотхыщтых, тапэккI
хэдзынхэмклэ шьолъыр
комиссием тыдэлэжъэщт.
Хэдзын кампаниеу цылэщтхэм
цифрэ шыклакIэхэр
ащыгъэфедэгъэнхэм

анахъэу тыналэ тедгъэтыщт.
Хэдзын комиссиехэм ахэтхэм
зэкIэм сафэраз пшгъэдэкIыжъ
ин хэлъэу, лофым хэшIыкI фы-
рялэу зэрэзэшIуахыгъэм пае.
Урысыем хэдзынхэмклэ и Гупчэ
комиссие зэдэлэжъэныгъэу ды-
тилэр тапэккI дгъэпытэным
тыщэгъуы!» — **кытхыгъ**
Къумпыл Мурат.

Зэхэсыгъом икIэхым Антон Лопати-
ным республикэ, чыплэ ыкли участковэ
комиссиехэм ахэтхэу УФ-м хэдзынхэм-
клэ и Гупчэ комиссие итынхэр кыызфа-
гъэшшоагъэхэм къаритыжыгъэх.

Джащ фэдэу комиссиехэм ахэтхэм
ащыщхэр АР-м и Лышхъэ, Адыгеим
хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссие ярэзэ-
ныгъэ ыкли ящытхэу тхылхэмклэ кы-
хагъэщыгъэх.

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтхэр: А. Гусев.

Джащ фэдэу зэхэсыгъом хэлэжыагъэх
АР-м и Лышхъэрэ иминистрэхэм я
Кабинетрэ я Администрации ипашэу
Владимир Свеженец, чыплэ ыкли участ-
ковэ хэдзынхэм комиссиехэм ахэтхэр,
кыулыкъу зэфэшхьафхэм ялыкIохэр.

Антон Лопатиным пстэумэ апэу УФ-м
хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссие ипашэу
Элла Панфиловам, зэкIэ хэтхэм ацIэкIэ
шлуфэс къарихыгъ. УФ-м и Президент
ихэдзынхэу мы илъэсым шылагъэхэм
язэхэщэнкIэ Адыгеим и Гупчэ комиссие
лоф зеришлагъэм ащ осэ ин кыфишыгъ,
чыплэ ыкли участковэ комиссиехэм
кыызэрафэразэхэр кыыхыгъэщыгъ. Ады-
геим и Лышхъэ хэдзынхэр щынэгъон-
чъэу зэхэщэгъэнхэм, комиссиехэм
лофшIэкIэ амал тэрэххэр ятыгъэнхэм
ыналэ зэрэтетыгъэм фэшI кыызэрэфэ-
разэхэм хэушхьафыкIыгъэу кыкли-
гъэтхыгъ.

— УФ-м и Президент ихэдзын-
хэм «Вместе мы сила — голосо-
уем за Россию!» девизэу ялагъэр.
Адыгеим ар кыгъэгъып-
къэжыгъ. Хэдзынхэмклэ рес-
публикэ комиссием исистемэ
хэтхэм хэбзэгъэуцугъэм диштэу
япшьэрылхэр зэрагъэцIа-
гъэхэм, хэдзакIо пэпчэ лоф

зэрэдашлагъэм ишIуагъэкIэ къэ-
гъэлъэгъон дэгъухэм анэсыгъэх.
ХэдзакIоу къекIолагъэхэм яп-
чъагъэкIи, УФ-м и Президентэу
Владимир Путиным зымакъэ
фэзытыгъэхэмкIи апэ итхэм
республикэр ащыщ, — **кы-
луагъ ащ.**

Сэмэгү Нурбый джыри зэ пчъа-
гъэхэм къафигъэзэгъэ кызыерилу-
агъэмкIэ, хэдзынхэм ахэлэжъэным
зыныбжъ нэсыгъэу республикэм
исым ипроцент 84,7-м ехъумэ
амакъэхэр атыгъэх. Ащ ипроцент
90,1-м Владимир Путиным Прези-
дентэу хэдзыжыгъэным дырагъэ-
штагъ. УФ-м и Президент ихэдзын-
хэмклэ республикэр апэрэу ащ фэдэ
пчъагъэхэм анэсыгъ. Шьугу къэдгъэ-
кыжыын, Урысыер зэрэщытэу пштэ-
мэ, хэдзынхэм ахэлэжыагъэхэм
япроцент 87,2-м Владимир Пути-
ным амакъэ фатыгъ.

Владимир Свеженец АР-м и
Лышхъэ ыцIэкIэ шлуфэс къарихыгъ.

— УФ-м хэдзынхэмклэ и
Гупчэ комиссие ипашэу Элла
Панфиловам республикэм
сыдигъокIи ыналэ кызыэрэ-

Мэщбэшлэ Исхьякъ агъэшлуагъ

Урысыем Иофшэнымклэ и Лыхъужьэу, Адыгеим, Къэбэртэе-Бэлыкъарым, Къэрэщэе-Черкесым ялэпкъ тхаклоу Мэщбэшлэ Исхьякъ КъЧР-м икьэралыгъо тын анахь лаплэу орденэу «Къэрэщэе-Черкесым ыпашьхэ гъэхьагъэу щырилэхэм апае» зыфилорэр къош республикэм и Лышхъэу Рэщыд Темрезовым тыгъуасэ кыритыжыгъ.

— Лъэпкъыбэ урысые литературэм
ихахь, ныдэлъфыбзэм икьэ-

ухъумэн, шьолъыр зэдэлэжъэны-
гъэм ягъэпытэн шлахьышхо зэ-

рахишлыхъэрэм пае сидуагъэу
къэралыгъо тын Мэщбэшлэ
Исхьякъ естыжыгъ, — хигъэу-
нэфыкыгъ Рэщыд Темрезовым. —
Тхаклоу ыкIи общественнэ Ио-
фшэнышхор Урысыем щыпсэурэ
лъэпкъхэм языкыныгъэ, яхъар-
зынэц ихахь псэемыблэжъэу
афэлажэ. Роман 60-м ехъу, усэхэр
ыкIи прозаическэ тхыгъэхэр зыдэт
тхыль пчъагъэ ац кыидигъэкIы-
гъэх, бзэ зэфэшхъафхэмкIэ ахэр
зэрадзэкIыгъэх. Адыгэ Республикэм
игимн игуцылэхэри зытхыгъэр
Мэщбэшлэ Исхьякъ.

Мэщбэшлэ Исхьякъ щылэныгъэ гъогоу
кыкIугъэм ыкIи иакъыл ичаныгъэ
яшлуагъэкIэ Иофыгъо анахь шъхалэхэмкIэ
еж иеплъыкIэ сыдигъокIи иI. И Хэгъэ-
гу ыкIи ышлэрэ Иофым зэрафэшыпкъэмкIэ,
шлу зэрилъэгъухэрэмкIэ ищылэныгъэ
гъогоу зэрэщытэу тищысэтыхыпI.

— Урысыем илэпкъхэм якультурнэ
хъарзынэц нахь лъэшэу къэзгъэ-
баицт творческэ проектыкIэхэм
адэлэжъээн ылъэкIыным пае
псауныгъэ пытэрэ кIуачIэрэ иIэ
зэпытынэу Мэщбэшлэ Исхьякъ
фэсэIо! — кыицтхыгъ Рэщыд
Темрезовым ителеграм-канал.

Лъэпкъым итхэкIо цIэрыло зичэзыу
тынкIэ илофшлагъэ кыизэрэхагъэщыгъэм
фэш тыфэгъушIо.

Ягухэлъ бзаджэ къада- гъэхьущтэп

Дагъыстан икьалэхэу
Дербентрэ Махачкаларэ
террористическэ актхэр
зэращызэрахьагъэр Адыгэ
Республикэм инахьыжъхэм я
Совет гукъао щыхъугъ.
ХэбзэухъумэкIо кьулыкьухэм
яИофшэнышхэр, Православнэ
чылысым ипащэу Николай
ыкIи нэмыкIхэр ахэм
ахэкIодагъэх. Фашизмэм
иидеологхэм лъэпкъ, дин-
зэгурыИоныгъэу шьолъырым
илъыр зэцагъакъо ашIон-
гъуагъ.

Адыгэ Республикэм инахьыжъхэм
я Совет ицыхъэ тель Дагъыстан ис
цIыфхэр общественнэ-политикэ Иофхэр
шьолъырым щызэлызыгъахъэ, ллэшлэ-
гъу пчъагъэ хъугъэу зэгурылохэу ац
щыпсэурэ лъэпкъхэр зэлэлэпчъэ
зышIы зышIоигъо зэщыгъэкъокIо кIуа-
чIэхэм апэуцужьынхэ зэралъэкIы-
щтым. БзэджащIэхэм япэсыгъэ пщы-
ныжъ ягъэхьыгъэн фае.

Терактым хэкIодагъэхэм ягупсэ-
хэмрэ ялахьылхэмрэ тафэтхъаусыхэ,
ац хэфыкьухъагъэхэм япсауныгъэ
псынклэу зэтеуцожьынэу тафэлъало.

ГЪУКIЭЛI Нурбий.

Адыгэ Республикэм инахьыжъ-
хэм я Совет и Тхьамат.

УРЫСЫЕМ
И ДЗЭ

УРЫСЫЕ ФЕДЕРАЦИЕМ
И МИНИСТЕРСТВАМ

**УРЫСЫЕ ФЕДЕРАЦИЕМ И УІЭШЫГЪЭ КIУАЧIЭХЭМ
ЗЭЗЭГЪЫНЫГЪЭМ ТЕТЭУ КЪУЛЫКЪУ АЩЫХЪЫГЪЭНЫР**

**АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ ЗЭТЫГЪОУ
ЩАРАТЫРЭР СОМЭ**

1500000-М НЭС

**ХЭУШЪХЪАФЫКIЫГЪЭ ДЗЭ ОПЕРАЦИЕМ ХЭЛАЖЪЭХЭРЭМ
МАЗЭ КЪЭС СОМЭ 214000-М ЩЕГЪЭЖЪАГЪЭУ АРАТЫ**

ЗЭКIОЛІЗІТХЭР:

Адыгэ РеспубликэмкIэ икIалэу Министрала и Дзэ
комиссариат
8(8772)52-11-25
п. Министрала, ур. Комсомольскор, 217

Адыгэ РеспубликэмкIэ Министрала районим и Дзэ
комиссариат
8(8777)75-15-60
п. Туапсесор, ур. Октябрьскор, 20

Адыгэ РеспубликэмкIэ Дзеджа, Кавказблэ район-
хэм и Дзэ комиссариат
8(8777)99-70-47
ст. Дзеджа, ур. Креслар, 316

Адыгэ РеспубликэмкIэ Краснодарскор, Шаурдан
районхэм и Дзэ комиссариат
8(8777)89-34-61
с. Краснодарскор, ур. Советскор, 64

Адыгэ РеспубликэмкIэ Адыгэиала, ТашкертимыкIов,
Терекскор районхэм и Дзэ комиссариат
8(8777)14-86-86
п. Ином, Сердним шур., 46

ТЕЛЕГРАМ-КАНАЛЭУ
«Адыгэя — Служу Родине»

ЛИНИЕ ПЛЪЫРЫР
8(8772)52-11-28

ШЪУИМУНИЦИПАЛЬНЭ ПСЭУПІЭ ИДЗЭ КОМИССАРИАТХЭМ ЗАФЭЖЪУГЪАЗ

Клэплътхъоир къагъэкIыгъ

— Шыпкхэр пIоцтмэ, илъэс-ситIуэ уэкIэбэжымэ гектарих хъоу клэплътхъоир апэрэу тпхыгъагъ. Ащ дэжым Iоф зыдатшIэмэ хъуцт лэжыгъа-кIэхэм талыхъуцтыгъ, сыда пIомэ джырэ нэс къэдгъэкIы-гъэхэм ауж уитыныр ащ фэдэу фэдэжэп. Ащ дэжым клэплътхъоим дэгъоу зыкыгъэлъэ-

гъуагъ, гъэбэжъури иныгъэ. ГумэкIыгъор къызпкIыгъэр илугъэкIын, ари зэрэмакIэм къы-хэкIэу. Ары нахъ мышIэм, дэгъоу тIагъэ, — **къыддэгъагъ хъызмэтшIапIэм нагроном шхъалэу Олег Песоцкэр.**

ЗэрэрахъуэрэмкIэ, мыгъэрэ клэплътхъоим гектарым центнер 18-р къырахынэу ары. Лэжыгъэм инепэрэ зытети ар къеушыхъаты. ИкыхэкIыгъом

Республикэм къыщагъэкIырэ лэжыгъэ лэпкэ зэфэшхъафхэм джыри зы къахэхъуагъ. Джэдже районым имэкъумэщ хъызмэтшIапIэу «Краснодарагроальянс» зыфилорэм клэплътхъой гектар 60 фэдиз мыгъэ ышIагъ. ИлъэкIыкIэ «В 220» зыфилорэм фэд, дэгъэхэкI. Непэ ар Урысыем анахъэу къызщыкIэупчIэхэрэ лэжыгъэхэм ащыщ. Фармакологием, шхыным ащагъэфедэ, шIуагъэ къэзыхырэ витаминьбэ хэль.

огъум къиныгъохэр къа-фихыгъэхэми, непэ зэтеу-цожыгъ. ПуакIэу къызщы-кIыгъэр хъэсэ Iупэр ары, икууплэкIэ Iужъу, клэр пиз. Иложыны гумэкIыгъо къы-пыкIынэу щытэп. Хъэмрэ коцымрэ зэрэуахыжырэ комбайнэр иугъоижынкIэ къекIу.

— *Клэплътхъоим икъэгъэкIын къын пылэп. Шхъалэр чIыгур дэгъу дэдэу бгъэхъазырыныр ары. Лъэпсэ куу зэрым-дзырэм къыхэкIэу чIыр зэшхъэзащыоу бгъэушъэбын фэе. Адрэ пстэумкIи гумэ-кIыгъо къыпыкIырэн, епшIылэнэу цытыр макIэ. ЗеппхыкIэ, уцыжъыр къыте-мыкIонэу ищыкIагъэр еохъылэ нылэп, —*

къытфилотагъ хъызмэтшIапIэм нагроном шхъалэ.

Шышхъэлэу мазэм дэгъэ клэплътхъоир Iуахыжыныу щыт, илугъэкIыны гумэ-кIыгъо къыпыкIыщтэп, зыштэщтыр щыт. Мыгъэ зыкызэригъэлагъорэм елпы-тыгъэу къэкIорэгъэм джыри къагъэкIын альэкIыщт.

«Краснодарагроальянсым» мыгъэ апэрэу ылэжыгъэмэ ащыщ шъоушыгъу чIыплъыр. ЧIыгу гектар 210-рэ ащ ра-гъэубытыгъ. Клэплътхъоим къыголь хъасэм ар щэуцышъо. Шъоушыгъу чIы-плъыри хъызмэтшIапIэм къыгъэкIырэмэ ащыщ ышIы шIоигъу. Ащ къыдыхэлы-тагъэу мыгъэ еуплэкIу.

— *Шъоушыгъу чIыплъым икъэгъэкIынкIэ пхъэ Iашхэр шхъафэу уилэнхэ фэе. Коцымрэ хъэмрэ зэрэтылэжыхэрэр ащ*

къекIуцтхэп. ЗэрэIупхыжы-цтыри, укызэрэдекIокIыцт техникэри хъушхъафыкIыгъэх. Колхозхэм, совхозхэм къа-кIэныгъэхэр зилэхэмкIэ ар Iэрыфэгъу. Арынчъэу зэкIэ клэу пцэфын фэе. Арэу зыхъурэм лъапIэу къекIы. ЕтIани гумэкIы-гъуабэ къызпкIырэр изещэн, ащ пIлухъажырэр къызибдзэкIэ фэдэжэп, —

еIо Олег Песоц-кэм. ПстэумкIи хъызмэтшIапIэм лэжыгъэ-шIапIэ гектар минихым нахъыбэ ылыгъ. Анахъэу къыгъэкIырэр коцыр ары, гек-тар 2300-рэ, ащ ыуж къыкIыхэрэр ты-гъэгъазэмрэ натрыфымрэ.

АНЦОКЪО Ирин. Сурэтхэр авторым иех.

Илъэс IофшIэгъур ыухыгъ

Адыгэ Къэралыгъо филармонием и Нысхъэпэ театрэу «Дышъэ къошын» зыфилорэм икъэгъэ-лъэгъон лъэхъан ыкIэ зэрэфыкIуагъэм фэгъэхы-гъэ Iофтхъабзэу «Сыбзэ — ситам» зыфилорэр апэрэу мэкъуогъум и 23-м щыкIуагъ.

Уахътэр макIо, дунаим зэхъокIыныгъэхэр фэхъух. Нысхъэпэ театрэри зы чIыплэ итэп. Непэрэ уахътэм зырэдистэщт шапхъэхэмрэ амалхэмрэ егъэфедэх. Мы къэгъэлъэгъонокIэм нысхъапэхэр адыгабзэкIэ къэгъу-щылэх. КлэпцIыкIухэу пшысэмэ яплыхэрэм ахэт ты-гъужым «ТIэкIу сыжудэджэгунэу сыфай, дэгъуба?», еIошъ, къяупчIы. Нысхъапэу «Къух» адыгэ оредыжъэу шъошакIэм илтым дежъы. КъекIолэгъэ сабийхэм оредэу «Синан» къызэдало. ГъэшIэгъон дэдэр псэушъ-хъэ Iэли, нысхъэпэ цыкIуи адыгабзэкIэ къыззэрегъу-щылэхэрэр ары.

— «Сыбзэ — ситам» зыфилорэ къэгъэлъэгъоным сценэм тет артистхэмрэ клэпцIыкIоу еплыхэрэмрэ зэрэпхы, нахъ зэлэблагъэ ешIых, яшIэныгъэхэм ахэ-гъахъо, лъэпкым игушхъэлэжыгъэ бай аналэ нахъ тырарегъадзэ, нидэлъфыбзэм илэшIугъэ альегъэлэсы. Анахъэ хэзгъэунэфыкIы шIоигъор пшысэм еплынэу къэкIогъэ клэпцIыкIухэр къэгъэлъэгъоным зэрэхэ-лажъэхэрэр ары. Еплыхэрэр ары герой шхъалэхэр. Ахэм тадэджэгъуэ, адыгабзэкIэ къэтэгъэгъушIэх, пшысэм

хэтэщэх, — **еIо Нысхъэпэ театрэм ипащэу Джола Ларисэ.**

Нысхъэпэ театрэм ихудожественнэ пашэу, АР-м инароднэ артистэу Сихъу Станислав къызэриуагъэм-кIэ, клэпцIыкIумэ афытегъэпсыхъэгъэ къэгъэлъэгъонхэу адыгабзэм фэгъэхыгъэхэр нахъыбэу зехищэнхэм «Дышъэ къошыныр» пылыщт.

Къэгъэлъэгъоным режиссерэу Нэгъой Зуриет ыгъэ-уцугъ. КлэпцIыкIухэм ныбджэгъуныгъэу зэдашIыгъэр агъэпытэзэ ямурадхэм афэкIох. Пэрыохъухэр къызэ-ранэкIыгъэх. Ащ ишIуагъэкIэ мэзым гушIогъо макъэхэр икIэрыкIэу щыIужыгъэх, зэныбджэгъухэр зэфэнэ-гушIохэу зэлэгъокIых.

— *КлэпцIыкIу театрэм иактерхэр джэгун сэнэхъа-тым лъэшэу фэлэзэх. Культурэ ин зерахэлыр къахэщэу, артистхэм сценэм зыкыщагъэлъагъо, спектаклым еплынэу къэкIуагъэхэм ащ ыкупкI анагъэсы. Къэгъэ-лъэгъоным къэкIолэгъэхэм агу рихыныу тыщэгугъы, бзэр нахъ шIу ядгъэлъэгъуным, ыпэкIэ нахъ гъэшIэгъо-нэу дгъэпсыным тыпылыщт, —*

еIо спектаклыр зы-гъэуцугъэ режиссерэу Нэгъой Зурет. «Дышъэ къошыным» «театралыгъэ лъэхъаныр гъэшIэгъо-нэу мы илъэсым ыгъэпсыгъ. Пшысэу къагъэлъагъо-хэрэм сабийхэр дэхагъэм фепIух, клэпцIыкIухэм лъэшэу ахэр агу рехых.

Актерхэр мыгIэлэхэу, гукIэ ащэчырэр къыбгурагъалоу, Iофышхоу ашIэрэм ори уадыхэтэу къыпщагъэхъоу спектаклым клэпцIыкIухэр ыумэхъэу еплыхъэх.

«Дышъэ къошыным» илъэс IофшIэгъур джащ щы-хыгъ. Бжыхъэм къэгъэлъэгъонокIэу къагъэхъазэрыщт-хэм тяжэщт.

ЛЪЭПШЫКЪО Фатим. Сурэтыр авторым ий.

Ным имэхьанэ ухъумэгъэныр анахъ шъхьаI

«Янэ хьапсым чIэс» — мыщ нахъ шынагъо сабымклэ сыда шылэр?

Урысые хьыкумым нахьыбэрэмклэ зыныбжэ илээс 14-м нэмысыгъэ клэлэцIыкIухэр зилэ ныхъу бээджэшагъэ зезыхьагъэхэм хьапс амыхъу отсрочкэ кьареты. Мыщ фэдэ бзылф-фыгъэхэм уголовнэ-гъэцэклэкло инспекцием, хэгъэгу клоцI кьулыкьум, зыныбжэ имыкьугъэхэм ялофхэмклэ муниципальнэ комиссиехэм якьулыкьушIэхэр гъэлъашыгъэ шIыклэм тетэу альэлплэх. Отсрочкэм пшъэрлы шъхьалэу илэр исабый пыл ным имэхьанэ ухъумэгъэныр ары. Ным ипшъэрлыхэр икьоу зымыгъэцэклэхэрэм хьыкумым иунашъо хэлъу отсрочкэр алахьыкьы ыкли пшъэдэклэжъу хьапс шыпкьэр атыралхъэ.

2024-рэ илээсым мэлъыпфэгъум кьыриубытэу Адыгэ Республикэмклэ агъэмысэгъэ бзылф-фыгъэ 50 фэдизмэ отсрочкэ кьаратыгъ, Мыекьуапэклэ ахэр нэбгыр 20 мэхъух. Жьоныгъо-клэ мазэм бээджашIэхэм пшъэдэклэжъу ягъэхьыгъэнымклэ федеральнэ кьулыкьум и ГъэлорышIапIэу Адыгэ Республикэм шIэм иуголовнэ-гъэцэклэкло инспекцие икьулыкьушIэхэр, хэгъэгу клоцI кьулыкьум зыныбжэ имыкьугъэхэм ялофхэм-клэ подразделениер ыкли зыныбжэ имыкьугъэхэм ялофхэм-клэ муниципальнэ комиссиер зэгъусэхэу республикэм ичIыплэ зэфшъхьафхэм дэклэгъохэр ащызэхашагъэх.

Ныхэм

зэралпыплэхэрэр

2018-рэ илээсым кьышыублагъу бээджашIэхэм пшъэдэклэжъу ягъэхьыгъэнымклэ федеральнэ кьулыкьум и ГъэлорышIапIэу Адыгэ Республикэм шIэм иуголовнэ-гъэцэклэкло инспекцие бзылф-фыгъэу хьапс зытэлхэм отсрочкэ ятыгъэным илофыгъохэм адэлажэ хэгъэгу клоцI кьулыкьум иподполковникэу Эмма Хачатуровар.

— Илээс 14 мыхъугъэ сабий-хэм янэхэм ыкли пьэрымыхъэхэм отсрочкэ ятэты. АпэрапшIэ хьыкумым ащ фэдэ унашъо ешы. Къэлогъэн фэе, зэрифэ-шъуашэм тетэу кьылэжыгъэ пшъэдэклэжъу ахэм ятэгъэхьы, хьапс атыралхъэ, ау илээс 14-м нэмысыгъэ сабий ялэ зыхъукIэ отсрочкэ араты, — **elo кьулыкьушIэм.**

Пшъэдэклэжъу загъэнэфэгъэм кьышыублагъу бээджашIэхэр зыцагъэпшыненхэрэ гъэлорышIапIэм иотдел, уголовнэ-гъэцэклэкло инспекцием икьутамэу республикэм ирайонхэм ащылэхэр ащ игъэцэклэн фежъэх. Отсрочкэм мэхъанэу илэр ыпшъэклэ зигугъу кьэтшыгъэхэу хьапс зытыралхъэгъэ ныхэм апэрапшIэ яклэлэцIыкIухэм япIуныгъэ дэлэжъэнхэр ары, анахъ шъхьалэр клэлэцIыкIу нэхэм е ялахьылхэр альпылэн-

хэу арамытынхэр ары. Зыгорэклэ ным исабый зэрищыкIагъэм фэдэу лъымыплъэу, плуныгъэ ыкли гъэсэнэгъэ тэрэз дызэримыхъу хъугъэ-шагъэхэр кьызыхагъэщыкIэ, апэ ащ макъэ рагъэу, нэужым отсрочкэр Iахьыжыным ыкли хьапс рагъэхьыным афэшI материалыр хьыкумым фагъэхьы.

Ау, гушIэм пэе, ным ишэн гъэпсыкIэхэмклэ нахьышIум ыльэныкьокIэ зызэрихьокIыгъэу зыкьыгъэлъэгъуагъэмэ ыкли пIалъэу кьыфагъэуцугъэр ыпшыныжыгъэмэ, пшъэдэклэжъу тыралхъагъэр фызэклэхьажы-нэу уголовнэ-гъэцэклэкло инспекцием хьыкумым зыфегъазэ. Мыщ фэдэ шIыклэр загъэфедэрэр бзылф-фыгъэр тэрэзэу зэрэ-зеклорэр зыщыпсэурэ чIыплэм кьызышIаокIэ, полицием иучастковэ уполномоченнэхэм альэныкьокIэ щыклагъэхэр кьыхамыгъэщыгъэмэ, хэбзэгъэуцугъэр ымыкьуагъэмэ ары.

— *Статья зэфшъхьафхэмклэ ныхэр агъэлпшынэх — тыгуагъэхэу ыкли гъэпцIагъэ зэрахьагъэу, арышъ, хэбзэхуымэкIо кьулыкьухэр ахэм ренэу альэлплэх. АпэрапшIэ полицием иуполномоченнэ участковэхэр ягъусэу бээджэшагъэ зезыхьэгъэ ныхэр зыщыпсэурэ чIыплэхэм макIох, ны пшъэрлыхэр зэрагъэцэклэрэм опекун кьулыкьур клэупчIэ, ящIэклэ-псэукIэ зыфэдэр зэрагъэлъэгъу, — **elo Эмма Хачатуровар.***

Бзылф-фыгъэхэм янахьыбэм хьыкумым ыкли кьэралыгъор цыхъэшIэгъоу зэрэщытхэм уасэ фашы. ТизэдэгущыIэгъу кьызэрипорэмклэ, 2018-рэ илээсым кьышегъэжыагъэу бзылф-фыгъитIум отсрочкэр атырахьыжыгъ. Уголовнэ-гъэцэклэкло инспекцием кьыгуоигъэ материалхэмклэ хьыкумым мыхэм ар афызэ-клихьагъ ыкли пшъэдэклэжъу атыралхъагъэр апшыныжынену хьапсым агъэтIысыгъэх.

Зы бзылф-фыгъэм ны фитыныгъэу илагъэр Iахыгъ, адрэр клэлэцIыкIум ипIун пылгыгъэп, ар кьаушыхъатыгъ уголовнэ-гъэцэклэкло инспекцием икьулыкьушIэхэм.

Тазырыр, хьыкумыр, хьапсыр

Межведомственнэ зэпхыныгъэм хахъу хэгъэгу клоцI Iофхэмклэ Министерствэм хьыкумым отсрочкэ зыритыгъэ бзылф-фыгъэ-ныхэм уплъэкIунхэр ренэу адызэрехъэ. Урысыем хэгъэгу клоцI Iофхэмклэ и Министерствэ иотделэу Мыекьуапэ шIэм зыныбжэ имыкьугъэхэм ялофхэмклэ иподразделение истаршэ инспекторэу Анастасия Колесниковам зэпхыгъэу Iоф зыдишIэрэ Iэтахъохэм, ахэм янэхэм, джащ фэдэу хэбзэху-

БээджашIэхэм пшъэдэклэжъу ягъэхьыгъэнымклэ кьулыкьум и ГъэлорышIапIэу

маклохэр зылпыплэхэрэм якъэбар дэгъоу ащыгуаэ.

— *Мыщ фэдэ ныхэм янахьыбэм хьыкумым цыхъэ фашы, хабзэр аукъорэп, кьагурэло кьафагъэнэфэгъэ шапхъэхэр заукьокIэ пшъэдэклэжъу шыпкьэ арагъэхьы зэралъэклэщтыр. АщIэ щысэ къэсхьын. Бзылф-фыгъэм отсрочкэ илэу агъэмысагъ, ау исабыйхэм япIункIэ ипшъэрлыхэр икьоу зэримыгъэцэклэрэм кьыхэкIэу мызэу, мытIоу административнэ пшъэдэклэжъу тыралхъагъ ыкли учетым хагъэуцагъ. Нэужым уголовнэ гъэцэклэкло инспекцием макъэ едгъэлугъ, ащ ыуж инспекцием икьулыкьушIэхэм материалхэр агъэхьазыри, пшъэдэклэжъу зэблахъунэу хьыкумым фагъэхьыгъ. Унашъом кIуачIэ илэ хъугъэ, бзылф-фыгъэр хьапсым чIэсыщт, — **elo А. Колесниковам.***

ХэбзэхуымэкIо кьулыкьухэм зэхэубытэгъэ Iофтхьабзэхэр зэрахъэх, зэгурылоныгъэ зэрымыл унагъохэм адэжъ макIох, щыIэклэ-псэукIэу ялэр зэрагъэлъэгъу, зэдэгущыIэгъухэр адашIы, зекIокIэ дэйхэр кьазыхафэхэкIэ пшъэдэклэжъу ахьын альэклэщтыр зыфэдэр агурагъало.

Ным IэпыIэгъу фэхъугъэныр

БээджашIэхэм пшъэдэклэжъу ягъэхьыгъэнымклэ федеральнэ кьулыкьум и ГъэлорышIапIэу Адыгэ Республикэм шIэм иуголовнэ-гъэцэклэкло инспекцие, АР-м хэгъэгу клоцI Iофхэмклэ и Министерствэ икьулыкьушIэхэм ыкли зыныбжэ имыкьугъэхэм ялофхэмклэ комиссием дэклэгъо Iофтхьабзэхэр рагъэклокIыхэзэ отсрочкэ зилэ бзылф-фыгъэхэу кьалэу Мыекьуапэ щыпсэухэрэм адэжъ кIуагъэх, хэбзэхуоныгъэ зэрахьагъэу загъэунафыкIэ юридическэ ыкли социальнэ пшъэдэклэжъу арагъэхьын альэклэщтыр агурагъэуагъ, тапэклэ ясабийхэм ящылаклэ зыфэдэщтым, ахэм кьарыклощтым ыкли ящынэгъончъагъэ кьаухъумэн зэрэфаер арагъагъ.

— Пшъэдэклэжъу атыралхъагъэм пыл шапхъэхэр заукьохэкIэ хьыкумыр унашъом иклэрыклэу хэлпъэжыын, отсрочкэу аритыгъэр афызэклихьажыын ыкли хьапс атырильхьан зэриплэклэщтыр ныхэм агурагъэуагъ. КIэлэцIыкIухэм щылэклэ-псэукIэу, гъотэу ялэм зы-зэрэцагъэгуаэрэм нэмыкIэу пробацием (щылэныгъэм хэгъэгъозэжыгъэнхэм) ипрограммэ хахъэу упчIэжыгъэу IэпыIэгъур арагъэгъоты. ГушIэм пэе, уголовнэ-гъэцэклэкло инспекцием икьулыкьушIэхэм яшIуагъэкIэ бзылф-фыгъэхэм ащыщ горэм ышъхъэ Iоф фишIэжыын ыльэ-кIынуэ кьэралыгъо субсидие кьыратыгъ, а мылкъур илэпыIэгъоу джы мэлэжъэ ыкли исабый елыгъыжы.

— *Фэлэ-фашIэхэм ягъэцэклэн епхыгъэу Iоф сэшIэ, ащ кьыхэкIэу косметологием ищыкIэгъэ хэушъхьафыкIыгъэ тIысыплэр, нэмыкI пкыгъохэр сщэфынхэ слээкIыщт. Инспекцием икьулыкьушIэхэм яшIуагъэкIэ субсидие кьысатыным фэшI ищыкIэгъэ тхьапэхэр згъэхьазырыгъэх. IэпыIэгъум ишIогъэшхо кьысэ-кIыгъ, кабинетэу Iоф зыщысшIэрэр Iэмэ-псымаклэмклэ зэтэгъэ-псыхьагъ, — **кьыуагъ кьэралыгъо IэпыIэгъоу сомэ мин 270-рэ кьызэрэратыгъэ Юлия С.***

Бзылф-фыгъэхэм кьызэрало-рэмклэ, кьэралыгъом цыхъэу кьафишIырэм кIуачIэ кьареты ыкли ясабийхэм плуныгъэ тэрэз ялэу кьызэралэтыщтыр нахъ кьыфегъэушхы.

Екатерина В. исэнэхьаткIэ пщэрыхьакIу, мы мафэм ехъулэу мэкъумэщ хьызмэтым Iоф щешIэ, пхъэшъхъэ-мышъхъэхэм яугъоин пыл. Кьэралыгъом цыхъэу кьыфишIыгъэм ыкли отсрочкэ кьызэрэратыгъэм кIуачIэ кьыраты, ащ имэхьанэ дэгъоу кьыгурэло.

— *Пшъэдэклэжъу шыпкьэ схьын слээкIыщтыгъ, ау мы уахътэм Iоф сэшIэ, исабыйхэм щылэклэшIу ялэу псэунхэм сыфэлажъэ, ахэм япIуныгъэ-гъэсэнэгъэ сыпыл, спортымклэ гъэхьагъэу ялэхэм сацэгущIулыкI, — **elo ащ.***

Дэклэгъо Iофтхьабзэм хэлэ-

жъэгъэ кьулыкьушIэхэр ныхэм яупчIыгъэх ясабийхэм ягъэмэфэ зыгъэпсэфыгъо уахътэ зэрагъагъорэм. Джащ фэдэу клэлэ-цIыкIухэм япсауныгъэ зыпкэ зыщырагъэуцожьырэ лагерхэм, Адыгеим икьушъхъэхэм ыкли хым агъэклонхэ зэралъэклэщтыр аратыагъ.

Ным имэхьанэ зэхашIэныр

Полицием икьулыкьушIэхэм бзылф-фыгъэхэм агу кьагъэклэжы зыныбжэ имыкьугъэ ясабийхэм зэралпыплэнхэ фаер, унэм исынхэмклэ пIалъэу кьафагъэуцугъэр ауко зэрэмы-хъуштыр.

— *КIэлэцIыкIухэм хэбзэхуо-ныгъэхэр зашIыхэкIэ ным отсрочкэр Iахьыжын альэклэщт, — **кьыуагъ полицием имайорэу А. Колесниковам.***

КIэлэцIыкIухэр ыкли сабийхэр зыплурэ ныхэр анахъу ащ щэ-щынэх. КIэлэцIыкIур мэлэклэу, ежъ зыфаер ышIэу, гъэсэнэгъэ зыщызэрагъэгъотырэ еджаплэм мыкIо хъумэ, проценти 100-м клэхъу хьапсым янэ агъэтIысын альэклэщт. Джащ фэдэу бзылф-фыгъэм зекIокIэ дэйхэр хьа-хафэу, шъон пытэхэм ыкли наркотикхэм апыцагъэ хъумэ, ащ нэмыкIэу хабзэр ыукуагъэмэ, хэбзэхуымэкIо ыкли социальнэ кьулыкьухэм ялэулыкIэ хьыкумым иунашъо зэблихъун ыкли хьапс шыпкьэ тырильхьан ыльэклэщт.

Отсрочкэ кьызыратыгъэхэм анахьыбэм ны пшъэрлыхэр агъэцэклэхэзэ хабзэр зэрамыу-кьоным, ясабийхэм альэ зэрэ-тырагъэуцощтым пылтых.

— *Бзылф-фыгъэм нэу зельэ-тэжъмэ, исабыйхэм щылэклэшIу ялэным пэе зэшIуимыхын щылэп, Iоф ышIэщт, зекIокIэ дэйхэр щигъэзыщтых, ны пшъэрлыхэр шIокI имыIэу ыгъэцэклэщтых. Ащ пшъэрлы зыфегъэуцужы иклалэ е ипшъашъэ ренэу игъу-сэнэу, исабыйхэм зэращыкIа-гъэр кьыгурыIозэ анэ шыпкьэу щытыр, — **яцыхъэ телъэу кьало кьулыкьушIэхэм.***

КИАРЭ Фатим.

ИлэжъакIэ уасэ кыфашIыгъ

Шэуджэн районым щыпсэурэ Даур Нурбий УФ-м имэкьумэщ (фермер) хызмэтшлалэхэм ыкIи имэкьумэщ кооперативхэм я Ассоциацие имедалэу «Урысыем изаслуженнэ фермер» зыфилорэр Москва щыклогъэ зэхажэм кыщыратыжыгъ. Ащ ихызмэтшлалэ «Адыгэмак» еблэгъагъ, илофшлэн зэрэзыхцэрэм зыщигъэгъозагъ.

хэм якъидэхынкIэ ишугъэ лъэшэу кызэраригъэкIырэр игуапэу ащ хигъуэфыкIыгъ. Адыгеим исатыушхэм я Фонди чыфэ зытенэгъэ мэкьумэщ хызмэтшлалэхэм ишугъэ арегъэкIы. А зэпстэур, щэч хэмылъэу, фермерхэм ямызакъоу шъолырым имэкьумэщ хызмэт зэрэщытэу хэгъэхъоныгъэ ышIыным фэлажэ.

Нурбий ишхъэгъусэу Щаймэт тыщигъэгъозагъ:

— Унагъом илэ фэбагъэм, гупсэфыныгъэм, зыкIыныгъэм ягъэпытэн мэхъанэшхо иI. Нурбий рихъыжэгъэ юфыгъом изэшлохынкIэ сэри сыгоуцагъ. Сабыйхэм зыкызалэтым ятэ пкъэу пытэу кIэуцагъэх. Шхъадж лъэныкъо гъэнэфагъэм фэгъэзагъэу тилофшлэн лъэпсэ пытэ илэ хугъэ.

— ЫпшъэкIэ зигугъу къэтшыгъэ юф-тхъабзэу тызхэлэжъагъэм медалэу кыс-

Даур Нурбий Къэбэхъаблэ щэпсэу, къуаджэм илэжъэкIо цIэрылохэм ащыщ. Дзэ къулыкьум кызыкIыжыым къуаджэм щызэхашэгъэ колхозым имэлхыу фермэ щылэжъэнэу ригъэжъагъ. Мыекьопэ мэкьумэщ техникумыр зоотехникэу кыуухыгъ. 1991-рэ илэсым колхозыр зызэхэтакъом чыгур кIалыхыжы, юфшIэным фежъагъ, чылэм дэс цыфхэм ягектар 350-рэ илэсыбэм ылэжъыгъ. Непэрэ мафэмкIэ мэкьумэщ хызмэтшлалэм иунаеу чыгу гектари 150-рэ елэжы. Коцыр, натрыфыр, тыгъэгъазэр, хъырбыдзыр шъофым кыщегъэкIы. Былымхунымы ыкIи чэтхунымы апыл. Мы юфшIэным зэрэбынэу хэцагъ — шхъэгъусэр бухгалтер, ыкьохэу Айтэчи, Айдэмыри, ыпхъоу Лариси, икьорэльфхэри кыделэх.

— Къэралыгъо грантхэм якъыхын пчъагъэрэ сыхэлэжъагъ, — ело Нурбий.

— Ахэр тэщ фэдэ мэкьумэщылэхэмкIэ лэпылэгъушIух. Гущылэм пае, грантым ишугъэгъэ сомэ миллионищым еху зыосэ трактор, былымшхъэ 25-рэ къэтцэфыгъ. Чыфхи, гумэкли уахэмытэу зыкыэлэтынымкIэ ар лэпылэгъушIу. Мы илэсми къэралыгъо грантым икыдэхын джыри сыхэлэжъэщт. Ахъщэ лэпылэгъум чэмышхъэ 25-рэ кырысщэфын, силэм хэзгъэхъон симурад. Къелыжымэ, джыри зы трактори кырысщэфыщт. ЮфшIэным ныбжыи тыкызэкIигъэкIуагъэп, тикъарыу епыфэ ыпэкIэ едгъэхушIт. Къэралыгъом ыкIи республикэм ялэпылэгъушхо зэхэтэшIэ, джащ фэдэу тапэкли лыкIотэнэу тэгугъэ, — кыыхигъэщыгъ фермерым.

Нурбий кызырлыуагъэмкIэ, лэжъаглохэм сомэ мин 20-м нахъ мымакIэу лэжъапкIэ ареты, алэшхъэ кылэжъырэр илэсым ашхыжы. Чэмхэр зэрэщытэрэм

ишлогъэшхо къэкIо. Гъэщыр щэ заводым раты, ащ кыкIаглохэмкIэ лэжъапкIэр цыфхэм араты, чэтлусыри кыращэфы.

— Къэралыгъо мэкьумэщ субсидиехэм яшлогъэшхо кызырэкIорэр сыушэтыгъ. Цыфхэм къашлошIырэр ахъщэ чыфхэм фэдэу ахэм къабгъэгъэзэжынын фаеу ары, бэхэр мэщынэх е кьагурылорэп. Мэкьумэщым хэцэгъэ ныбжыкIэхэм ясломэ сIлоигъу, грант зэнэкьокьухэм шумыщынэу шыухэлэжъ.

Даур Нурбий илэс 30-м кьехугъ зыфермерым. Адыгэ Республикэм ифермерхэм я Союз итхъаматэу Дзэхъоху Аслъан лэпылэгъу зэрэфэхъурэр, грант-

щыфагъэшъошагъэр сизакъоу къэзлэжыгъэп, сиунагъуи сигъус, — ело Нурбий.

Ащ зэрилытэрэмкIэ, анахъ мэхъанэ зилэр яхызмэтшлалэ зыпкытыныгъэ илэу юф ышIэныр, лэжыгъэу кьахыжырым хигъэхъоныр, ар осэшлукIэ луигъэкIыжыныр ары. ЧыгулэжынымыкIэ, былымхэм ыкIи цагубзыухэм яхуынкIэ опыт инэу лэклэлъ хугъэм кыкIэху-хъагъэхэр щегъэгъуазэх.

Гъэмэфэ юфшIэнхэм яжъотыпI, лэжыгъэм илухыжынын хызмэтшлалэм ригъэжъэщт.

ЛЪЭПШЪЫКЪО Фатим.
Сурэтхэр: лэжынын Аслъан.

Тизэдэгущыиэгъухэр

Лъэпкъ тарихъым дахэу дэлажъэ

Гуманитар ушэтынхэмкIэ Адыгэ республикэ институтэу Т. КIэрашэм ыцIэ зыхьырэ тарихъымкIэ иотдел ишIэныгъэ ИофышIэ шхьаIэу, тарихъ шIэныгъэхэмкIэ кандидатэу, АКЪУ-м идоцентэу, щытхьуцIэхэу «РСФСР-м народнэ просвещениемкIэ иотличник», «АР-м шIэныгъэмкIэ изаслуженнэ ИофышIэшху», «Урысые Федерацием профессиональнэ гъэсэныгъэмкIэ ИофышIэ гъэшIуагъ» зыфилохэрэр, щытхьу тхылъыбэр кыызфагъэшхошагъэу ыкIи тхылъ 25-м нахьыбэм яавторэу ЕмтIыль Разыет Хьаджэбирам ыпхьум ИофшIэн мыпсынкIэ зэрэзыхьэрэм, ащ шIуагъэу кыыкIэкIырэ, наукэм хахьоу фишIырэ зашъыдгъэгуазэ тшIоигъоу мы мафэхэм зылудгъэкIагъ.

— *Разыет, ублани зимыIэ Иофхьурэн, сшIоигъуагъ уикъэхьукIэ, уиеджакIэ кIэкIэу тэбгъаиIэ.*

— 1941-рэ илээсым гъэтхалэм и 12-м ТэхьутэмькIэ районим ит къуаджэу Шынджые мэкъумэщышIэ унагъо сыкысхьыгъ. Тынчыныгъэ-гупсэфныгъэ тилэу зэш-зэшпхьухэм тапIугъ, талэжыгъ. Шынджые гурыт еджапIэм сыщеджагъ, Къэбэртэе-Бэлъкъар университетым тарихъымкIэ ифакультет 1966-рэ илээсым къэсыухыгъ.

— *ИофшIэн апэрэ лъэбэкъур зыщыпшIыгъэр, уишIэсхэр зэрэ-ллыкIоматгъэхэр?*

— Шынджые еджапIэм илээси 4-рэ ыкIи ТэхьутэмькIэ гурыт еджапIэми ащ фэдизэр тарихъымкIэ кIэлэегъаджэу Иоф ащысIагъ. Ащ ыуж Мыекъуапэ шIэныгъэхэм зыщыхагъэхьорэ институтым сыкырагъэблагъи, илээс 20-рэ ащ Иоф щысIагъ, гъэсэныгъэ системэм сыхэтэгъ. Мы институтым зыкъэзгъотынымкIэ лъэшэу ишIуагъэ кыисэкIыгъ. Пэцэ дэгъу дэдэу БрантIэ Шэбан Ибрахым ыкIор ицIыфыгъэ лъагэки, ишIэныгъэ-IэдэбкIи ныбжырэу щысэ сфэхьыгъ, пэцэ дэгъум бэба епытыгъэр ыкIи гъогу дэгъу утырещэба.

— *Мы институтым илээс тхьапш хьугъа узылутыр?*

— 1995-рэ илээсым шегъэжъагъэу тарихъымкIэ отделым мыщ Иоф щысэшIэ, нахъ пэсалоу, Адыгэ къэралыгъо университетым тарихълэжъ-егъаджакIоу 2015-рэм нэс сыщылэжъагъ.

— *Наукэ хьасэм узэрэхьуагъэр, уилахьэу хэлъыр?*

— Илээс 30-м лъыклахьэу АРИГИ-м Иоф щысэшIэ, сэ анахьэу сыздэлажъэрэр адыгэ лъэпкъым итарихъ — шIур зылэжыгъэ цыфхэм ялъагъо сырэллэжъы, ашIагъэр кIэсэгъэтхьы, сэхьумэ.

Ащ фэдэу зыцIэ къеплонэу, зигугъу пшынэу макIэп адыгэхэм къахэкIыгъэхэр. Сэ сшхьэкIэ анахъ зыпэблагъэ сыхьугъэхэм ащыщых зэлъашIэрэ драматургэу, апэрэ адыгэ театрэм ыкIи театрэ искусствэм АдыгеимкIэ ягъэ-псакIоу Цэй Ибрахымэ, апэрэ адыгэ шIэныгъэлэжышхо-нартоведэу Хьэдэгъэлэ Аскер. Мыхэм ящыIэныгъэ ыкIи ятворчествэкIэ тхылъхэр стхыгъэх: «Годы большой жизни» зыфилохэр И. С. Цэйм фэгъэхьыгъ, щыIэклакIэм игъэпсын кIочIэшIу ышхьэкIэ хэзылхьагъ. 2020-рэ илээсым «Аскер Гадагатль. Очерки о жизни, литературной и научной деятельности» зыфилохэр ятлонэрэ тедзэгъоу 2022-м кыдэкIыжыгъ.

Сынэ кыкIидзагъ сапашхьэ щызэтхьэм ащыщ тхылъышхо гъэцэклагъэр, сылэлабэ ыкIи сепчIы.

— *Мыри ора зыер, Разыет?*

Бзылфыгъэ Iэдэб гъэсагъэр шьабэу IогушIуы, тхылъ-энциклопедиеу «Адыгская (черкесская) женщина в российской и мировой истории» зыфилохэр кызэгъуехы. Мыр пхьонтэ гъэклэрэклагъэм фэд, нэклубгъохэр, хьышхь-хьырахьышхьэу кызэтэгъыкIы. Адыгэ (черкес) бзылфыгъэр урысые ыкIи дунэе тарихъым зэрэхьуагъэр къэзылуатэу ыкIи къэзылуышхьатэу щыт. ШыIэныгъэм илэныкыуабэм — гъэсэныгъэм, медицинэм, шIэныгъэм, культурэм, искусствэм, хэгъэгу къэухьумэгъэным, лъэпкъ IэпэщысэхэмкIэ Iэпэлэсагъэм хэгъэхьогъэным, бзылфыгъэ акъыл-лушыгъэм, IэпкIэ-лъэпкIагъэм, Iорышлагъэм, губзыгагъэм тхылъыр къатэгущыIэ. Ащ иавторэу ЕмтIыль Разыет зэрэлофшIэкло емызэ-щыжыр кIэзгъэтхьыгъэ, «Опсэу! Адыгэ бзылфыгъэм ишIулэжыгъэ мыухьыпсэ кыпыбгъэкIагъ» — есэлэ.

Щэч хэлъэп, «Адыгэ (черкес) бзылфыгъэхэм тарихъым чыпIэу щаубытырэр» зыфилоу Разыет ытхыгъэр, апэрэ тхылъ-энциклопедие гъэшIэгонэу зэрэщытыштым ыкIи кызэрэнэштым.

— *Разыет, джы мы аужырэ илээс зытIушым уздэлэжъагъэхэу, кыдэбгъэкIыгъэхэм сафэбгъэнIосэна?*

— Ахэри марых, — ело. — Сапашхьэ кырелхьэ итхылъыкIэу «Щенджий. История через столетия» зыфилоу тхылъ тедзапIэу «Качествэм» 2022-рэ илээсым кыщыдэкIыгъэр. Ар лъэгъупхьэ, тхыпхьэ-сыпхьэ, зэкIэ икыуаджэ, ащ Iакакъоу, унагъоу щыпсэхьэрэм ыкIи зеошхом хэлэжъагъэхэу (псаухэм) ыкIи ащ щыфэхыгъэхэм яхьылагъ. Мы тхылъымкIэ лъэтэгъуцэ бэмышIэу Разыет икыуаджэу Шынджые щызэхьыгъагъ.

— *«Иоф зилэр щысырэн» ало адыгэхэм. Ар къэбгъэшхьыпкъэ-жъэу, Разыет, бэдэд пфызшIо-*

кIэу пфэукIочIырэр. Мары бэмышIэу мы илээсым тхылъ инитIу кыдэбгъэкIыгъэ, кIэ-кIэу тафэгъэнIуасэба, охьтэ тхьапш ахэм атэбгъэкIодагъэр?

— Тхылъ-энциклопедиехэм яапэрэ ыкIи ятлонэрэ томхэр зэхьылагъэхэр Адыгеим ирайон зэфэшхьафхэм япсэупIэхэр арых, — сэгъэгъуазэ шIэныгъэлэжыгъэм, — мы тхылъышхуитIур, илээсыбэ IофшIагъэм къаклэклагъ. Энциклопедие тхылъитIум акIышхо ыкIи акIоцI сурэтхэмкIэ гъэклэрэклагъэх: гущылэм пае, апэрэ томыр къалэхэу Мыекъуапэ ыкIи Адыгэкъал, ТэхьутэмькIэ, Шэуджэн, Теуцожь районхэм яэмблемэхэр зытэшылагъэх.

Ятлонэрэ томыр Красногвардейскэ ыкIи Кошхьэблэ районхэм яэмблемэхэр зытэшылагъэх, япсэупIэ чыпIэхэр зэкIэ кызщытыгъэх.

— *Сымыгъуацэмэ, джыри зы том кыдэкIынэу щыт, арыба?*

— Ары. Джэдэжэ ыкIи Мыекъопэ районхэм афэгъэхьыгъ, зэрэспэклэу сыугъоигъэхэм садэлажъэ, хэгъэхьожьын тIэклэ-шэокIухэр джыри сшыштых.

— *Мы илээс зIэпыхьэм ИофшIохуу блэжыгъэр мы тхылъыкIэ ишхьапэхэу сапашхьэ илэхэм къаушышхьаты, мыщ фэдизым сьд шIуагъа ахэлъыр?*

— Нуриет, мы уапашхьэ кысплэхьэ-гъэ тхылъхэр зэкIэ адыгэ лъэпкъ тарихъыр хэти физылотыкIэхэу, езгъашIэхэу гъэпсыгъэх. Тылэпкъэу тыщылэнэу, тыкызэтэнэнэу тшIоигъомэ, мыхэр кытIэхьухьэхэрэмкIэ осэшIу зилэх, лъапIэх.

— *ТапэкIэ Иоф зыдапшIэмэ шIоигъоу уиIэ темэр зыфэдэр?*

— Адыгеир репрессием илэхьан, цыфхэр кынэу зыхэтэгъэхэр, лажы хьакыи ямыIэу, цыфхэр хьазаб зэрэхагъэтыгъэхэр ыкIи мы охьтэ гомылур кызэрэзэпачыгъэр кылотыкIыгъэныр, къэтхыжыгъэныр ары.

— *ДжырэкIэ оугъуае ара?*

— Кытебгъэфагъ, щынэгъончъэнымкIэ федеральнэ къулыкъум ихьарзынэщ, край архивым ыкIи Краснодар дэт тхылъеджапIэу А. С. Пушкиным ыцIэкIэ щытым сащылагъ, сащыгъоягъ, а зэкIэ сьджыжышты, зэзгъэпшэщты, зэзгъэклэжышты.

— *УзкIэхьопсыштыгъэу кыбдэхьугъэр ыкIи кыбдэмыхьугъэр?*

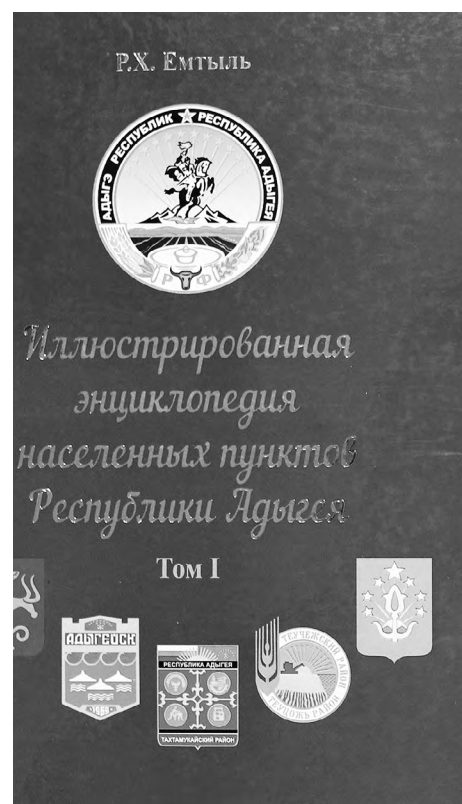
— УгукIэ пшIоигъомэ, Иофым зытеуухэмэ, кыбдэмыхьун щылэп, ар зы, сызыкIэхьопсырэр ти Чыгу, ти Хэгъэгу мамырныгъэр къарыуцожьынышъ, ащыпытэныр ары.

— *Опсэу тызэрэбгъэгъозагъэмкIэ, Разыет.*

— Ори ары.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Сурэтхэр: «Адыгэ макъэм» ихьарзынэщ кыхэтхыгъ.

Тэхьутэмыкьое районуы загъэпсыгъэр илъэси 100 зэрэхьурэм ипэгъокIэу

Къызэрашлошлырэм фэмыдэу

Къэсlотэщтыр зыхъугъэр ащэфырэм
ыуасэ карточкэхэмкlэ джыри зыщамы-
тыщтыгъэ лъэхъан.

Гъомылапхъэхэр зыщазэрэ тучаным
счлэхьагъ. Сищыклагъэхэр къасштэхи,
кассэм сыкъылухьагъ.

— Сомэ 306-рэ — кьэсщэфыгъэм
ыуасэ тучантесым кьысфилъытагъ.
Жьгъэй сымыгъотэу сомэ 400-р кьэс-
штагъ.

— Сомих къэгъотба, — тучантесыр къэгъулагъ.

— Жыгэй силэп, — джэуап есты-
жыыгы.

АдыгабзэкӀ тыздӀгушылӀщтыг. Тучантесым ахщӀу кыситыжыштыр, фӀамы хъатӀу, кылытыӀу ыублаг. СакыбкӀӀ зыгорӀ кыкӀолӀбыкыг:

— Сомихыр штэ.
Сызызеплэкым, бзыльфыгъэу ахьшэ
жыгъаир къэзышцэигъэр къэшлэжыгъ
— синэосэгъэ цыхъан бзыльфыгъэу Рай
арыгъэ. Ащ пае зэрэзеклуагъэр згъэ-
шлэгъуагъэн.

— Тхъауегъэпсэу, дах, зэгорэм кы-
ОСТЫЖЫШТ.

— Ащ урыгушылэн фэдиз екъяу? —
къясфидагъэп бзыльфыгъэм.

Сапашхыгэ ит бзылфыгыгэм сеплы-
зэ сегупшысагъ: ытыккэ цыхъан шыпкь
нахъ мышлэмми, зышыщ лъэпккым емы-
лпытыгъэ, илъэсипшл пчъагъэхэм зыхъ-
сыгъэ цыф лъэпккым ишэн-хабзэхэр
лымм шыщ шыпккэ хъугъэх.

Цыхъанхэр кызызымыгъэкълуалэхэрэри шылэх, зыгорэми агу рехых. ТарихымкIэ ахэр Индием кыкIыгъэх. Хэку зимылэ цыф лъэпкъ закъоу ахэр ары шырэ. Яшэн-хабэхэри, ежьхэм афэдэу, ямышыкIэх. КIэпхын земышъогу кIыхъ-шхохэр, жьгырыу макъэ кызыпылукIрэ шыгъэхэр, ордэхэр, къэшъуакIэхэр — якультурэ бэ зыхушъафэрэр. А зэпстэур кыбугурлоным пае яшэн-хабэхэхэм дэгъоу уащыгъозэн фæе. Цыхъанхэм анахыбэм быслымэн ыкIи чыристан динхэр алэжъых, нэмыкI динхэр зылыгъхэри къахэкIых, ау ахэр япчъагъэкIэ мэкIэ дэд. Цыхъаныбзэм диалект пчъагъэ иI. Хэгъоу ямылэми, лъэпкъ гимныр ыкIи быракъыр ялэх.

Джырэ уахътэм цыханхэм яна-
хыблэм мыкошыхъхэу зы чыплэ кы-
хахы. Анахь тхамклагъоу ахэм альы-
тэрэр яджэмэхъат кыхагъэклынхэр ары.
Ащ фэдэ унашъо зыфаштырэр бзэ-

джэш|эгэ хыльэ зезыхагээхэр ары.

Цыхъанхэм яныбжыкълэхэр кызырэр-
зэрэщэрэм шыклэ пчъагъэ ил: зэгу-
рылохуэ къэзэрэщэхэрэри, агу рихыгъэ
пшашьэр зытыгъухэрэри къахэкълых,
пшашьэм уасэу лъатырэри маклэп.
Зэралытэрэмклэ, цыхъаныр пхъэнкла-
клоу, заводым е фабрикэм илофышлэу
ыклэ зэкълэмэ аныхъ гъэшлэгъоныр, жур-
налистэу лoф ышлэныр къеклурэп.

Цыхяныбэмэ нэпхыр ахэль ыкли ар кызфагъэфедэ. Тэ ар кыдгурымылорэми, Европэм шыпсэурэ цыханхэм пыжъ гъэжъагъэр ялэпкь шхын.

Тэхүтэмькуае чыпсэурэ нахьыж-хэм дэгъоу агу къекыжых цыхан зэхьхэгусэхэу Абрагимовхэу Полинэрэ Курайрэ. Апэ Лэуэстэнхьаблэ, нэужым Тыгьургьой дэсыгъэ цыханхэм Курай янэ-лтэхэр ахэсыгъэх. Икьэцгэу зэхьум, жьы дэдэу цыханмэ къашэ, Курай цыхан пшъашэ къыфагъотыгъ. Полинэ кыызхэкыгъэ унагъор цыханэу нэмык! чыпэхэ кыкыгъэхэм ащыгыгъ. Ныбжыкыгъэху кьэзэрэцагъэхэр Щынджы дэсыгъэх. Я 60-рэ илъэсхэм

Тэхүтэмыкыуае къекош-
гээх. Район гунчэу ар
щытыг, loфшланлэ щыб-
гыотынымклэ, щыэлкэ-псэ-
уклэр щызэттебгээпсыха-
нымклэ нахь щыларыфэ-
гугь. Курай колхозым
былымахоу лухагь. Фер-
мэм шы заули щалыгыгь,
цыхан пстэуми афэдэу,
игонэ дэдэу ахэм апы-
лыгь. Джащ фэдэу гуклэ
лофми Курай фэлэлэсагь.
Шуанэхэр, пшьэхьухэр,
нэмыклэзмэ-псымэхэр
кюдждэдэмэ афишлыщы-
гээх. Ишьхьэгусэу По-
линэ сабий 12 кыфэ-
хьугь. Нэбгырипплыр цы-
кы дэдэхэу лэжыгыгьх.
Сабый быныр плыгыныр,
бгьэшхэныр лэшэхыгэп.
Унагьом клэгьэкьонэу
фэхьун ылоты, Полинэ
чылагьохэр кыкылухьэээ,
джэнчыдзэу ахьщэр кы-
хидзыщыгь. Ильэпкыгу
бзылфыгьгэмэ афэдэу
Полинэ психолог дэгьугь.
Кыиорэр зышлош хьушты-
ри мыхьуштыри, ахьщэ
кызытын зылэкыштыри,
щагум дэзымыгьэхьащыри кыышлэщыгь.
Инэпх зэрэлэклэфагьэхэри цыфхэм
кьагурымылоу ахьщи гьомылапхы
кыыратыщыгь. Адыгь бзылфыгьгэхэр
зэрэхьалэхэр кыгурыуагьэу Полинэ
зэнэцлыгьгь горэхэмклэ ялхьэун ылхьэклэ-
щыгь, ау ямыупчлыжьэу зыпары ыштэ-
щыгьгэп. Быслымэн мэфэкхэр бли-
гьэкылыщыгьгэхэп, сыда плэмэ дэгьоу
кыызэрэтхьтхэр ышлэщыгь. Илальмэкь
лэшэ-лушлэхэмклэ ушьагьэу кьахэкыжы-
щыгь.

Сабый нахыьжхэр ины зэхьухэр ары нылэп унагьом унэ ышлынэу зыфежыагьэр ыкйи я 70-рэ ильэсхэм ежхэм яеу унэрэ зы шырэ ялэ хьугьэ. Ясабийхэр еджаплэм бэрэ клоштыгьэхэл. Адыгэ клэлэцкыклүхэм ахэтхээзэ адыгабзэр дэгьоу зэрагьэшагь. Яклалэу Мите пае чылэм сэмэркьэубэз кьышцеклокыштыгь. Дзэм кьулыкьу шихынэу зэклом, адыгэ закьоу частым дэсыр ежыр

арэу кытхыштыгъ. МэфэкI мафэ горэм чылэм мыш фэдэу щилуагъэу кьаложьыштыгъ:

— Корейцэмрэ цыхьанымрэ адыгаб-
зэклэ шызэдэгущы!эхэу тыдэ джыри
шыплъэгун плъэклышт?

Абрагимов зэшъхьэгъусэхэм япхъу
синэлосэ Раеу пэублэм зигугъу къэс-
шыгъэри.

Ар классиблым ыуж еджаплэм члэ-кыгь. Сабый нахьыклэхэр янэ дипло-щтыгьэх. Ныбжьыклэ дэдэу район сы-мэджэщым санитаркэу лоф шишлэнэу ыублагь. Егугьузэ лоф ышлэщтыгь. Медсестра нахьыжэу Хьокло Сарэ шүклэ ыгу кьэкьыжы, бэмэ афигьэсагьэу Рае ащ лъэшэу фэрэзагь.

Ижыккэ кычыублагэу цыханхэр тыгоным фэцагэхэу алытэ. Зыгорэ зыкюдыккэ, цыхан бзыльфыгэ ныб-жыккэм егуцафэщтыгэх, ау медсестра нахыжыр сydiгюки Рае кюоцощтыг. Благэу ышлэщтыгэ пшэшьэжыем цыхэ фишлыщтыг.

Уахътә тешлагъэу мысэр кызычлэ-
щыжыклэ, зэлэшлэгъухэм заумышыжы-

щтыг пшъэшъэжъыем зэрегуцафэщты-
гъэхэм пае.

Зүм лэвхээн горэм гыклэлэм амыхьэу
медицинэ лофышлэхэм яцыгынхэр от-
делением чагыкыштыгэх. Халатхэм
язырэм иджыбэ дышэ лэлынэу кыи-
риторотагьэр Рае медсестра нахыжым
ритыжыгыгагь. лэлыныр зиер пчэ-
дыжым лофышлэ кызэклом, кышышы-
гээр ыгу квеу зэклэми кьафилотагь.
Рае ащ илэлын кызыэриготыжыгээр
зешлэм, лэшэу гушулагьэ, санитаркэ
ныбжыклэм зэрэфэразэр рилуагь.

Джащ фэдэу тхьамыкӀгъошхо кы-
зэхуӀлӀгъэ бзылфыгъэ горэ отделени-
ем кычӀфӀфӀгъагъ. ИкӀлӀэ закӀо ма-
шинӀэм буйкӀгъэу, шыгъушхӀэр нахьы-
бӀэу, ышӀлӀэр ымышӀжӀэу ар шытыгъ.
АхьшальӀэм кызыгъэ минитф зӀрытыр
ымылӀгъоу джӀэхашӀом тефагъ. Рае
палатӀэр кыукукӀӀбзы зӀхӀом ахьшӀэр
кыгъотти, врачым фихьыгъ, зышӀо-

кюдыгъэ бзылъфыгъэм ратыжыгъ.

Джащ фэдэу лэпккэу зышчыым пальхьэрэ шэнхэм апэшуклозэ Рае илофшлэгүхэм закьыригэштагь, ынапэ кьабзэу цыфхэм ахэтыгь. Ныбжьыклэ дэдэу Рае дагэкьуагь. Ау апэрэ лым хэкьыжи, кьо кьыфэнагь. Ятлонэрэу зыдаком, кьабыш кьыфэхугь. Илэси 10-рэ зегурылохэу зыдэпсэгүэ лым игьонэмысэу идунай ыхожьыгь. Сабыипл илэу бзылфыгьгэр шызабэу кэнагь. Ащ емылтытыгьгэу, иофшлэныр чидзыгьгэп. Сымэджыым илэшхьэтетхэр илэпылэгү кьыфэхухи сабыххэр клэлэцпыкьы лыгыплэм аштагьэх. Иофшлэгүхэм район администрацием зыфагьази, клэлабэ зилэ ным фэтэр кьыратыным фыклэлэзэугьэх. Ащыгьум район администрацием ипашэу тетыгь Николай Демчук. Шьузабэм общегьити-ем унэ кьышыратыгь.

Непэ Рае иклалэхэм эклэми ящылэ-
ныгээ дэгьоу зетеуцуагь. Кіэлитүмэ
квашагь, Гаджаслан товархэр зэрещэ,
Яшэ псэолъэшімэ ахэт. Ипшъашъэу
Золушкэ пшэрыхъаклу ыки кондитер.
Пшъэшъэ нахьыклэу Светланэ Іэбжъа-
нхэр егьэдэхэх. Сабыйхэр кьаклэху-
хьагьэх.

Рае дхьидэдэми сымэджэщым зэрэлут. Илъэс 40 фэдизрэ зыщылэжьагъэм илофшэн уасэ фашлэу щытху тхылъ пчягъэ ащ кыратыгъ. Илофшлэгъухэм лытэныгъэ кыфашлы.

Врачэу Еутых Муслымэт Чэмалэ
ыпхум гүфэбэныгээр кыхэцэу Рае
лоф зэришлэрэм кытегушылэ:

— Раисэ Абрагимовар тилофшэн иветеранэу плыты хуушт. Илгэс пчъагъэхэм илофшлэгъухэми сымаджэхэми жабзэ къадегъоты, ипшээрълыхэр дэгъоу егъэцаклэх, цыф шъырыт.

Ежъ Райи кьоджэдэсмэ афэраз:

— Сянэ-сятэхэр бэрэ зэрэкошгыгэхэр кьалотэжыу кыхэкыштыг. Тэхуутэ-мыкыуае дэхсэр туунаго дахуу кыпнэ-гюкыгэх. Тыхымэ, нэмпыл кыхатаху ныбжи зэхэтшагэп. Тисабыйхэр мыш чыпсэурэ клэлэчкылухэм дэгюу агурьуагэх. Сятэ колхозми, нэужым совхозми лытэныгыэ чыфашлытыг. Сяни дэгюу ашэщтыг. Тэхуутэмыкыуае тыкызэрэщыуцугэмклэ ныбжи тыклэ-гюжыгэп. Тянэ-тятэхэр чылэжыхэн. Сшэу Мите, адыгэу ызылпытэжыштыгэр, бэмышлуу дунаим ехыжыг.

Ыш епхыгъэу Рае зы къэбар ккы-
лэтэжыгъ:

— Тiкiлy шaгaгyу чылэм цыхъан унэ-
гуйтлy кьидэтiсхьэгъагъ. Сшы ахэм
ахахы, нэлyасэ зафишiыгъ, чыпiаклэр
мафэ афэхунэу афилуагъ. Ежыр чылэм
дэс цыхъанхэм зэранахьыжыр, илэс
60 хуэгyу зэрэщыпсэурэр кьафилотагъ,
пытгэныгъэ кьафашiу чылэм зэрэдэс-
хэр, зи мыхъун зерамышлэрэр, зыми
iaekлэ ягyгу зеримышырэр кьыкигъэ-
тхыгъ. Ыкiи ежхэри ащ фэдэу зеклон-
ху ялэжyгъ. Ащ фэдэу псэухэмэ, зыми
агу зэрэхимыгъэкiыштымкiэ кьыгъэгy-
гъагъэх.

Ащ ыуж Рае ыш бэ кыгыгэшлэжыы-
гъэп. Полинэрэ Курайрэ атекыгъэ кьо-
рэлъф-лхьорэлъф 17-р, ахэм атекыжыы-
гъэ нэбгырэ 28-р Адыгейм, Краснодар
краим, нэмыкI шьолъырыхэм ащэпсэух,
ау лъапсэу ягэм зэрэщалэх. Зы Ianэ
зэдыпэсэху якыни яхьари зэдэлэты.

АКІЭГЪУ Разиет.

Сурэтхэр: унагъом ихъарзынэщ.

Футбол

«Зэкъошныгъэм» итеклонныгъ

ФутболымкIэ Урысыем изенэкъокъу иятлонэрэ лигэ щешлэрэ Мыекъопэ «Зэкъошныгъэм» зичэзыу ешлэгъоу республикэм икълэ шъхалэ щырилагъэм теклонныгъэр кыщыдыхыгъ. Командэу «Рубин Ялта» тихъэклагъ.

«Зэкъошныгъ» — «Рубин Ялта» — 3:0 (1:0).

Зэкъошныгъэм щешлагъэх: А. Габлия, М. Ягъяевыр, М. Къэбжыр, Д. Савиных, И. Оразаевыр, У. Магомедбековыр, З. Коблыр (Д. Антоненкэр), Ш. Гайдаровыр, М. Коломийцевыр (К. Юшко), Н. Сергеевыр (К. Аухадеевыр), А. Делэкъор (А. Зезэрахъэр).

Къэлапчъэм Iэгуаор дзыдзгъэхэр: А. Делэкъор, Д. Антоненкэр, А. Зезэрахъэр.

Къырым икомандэ Урысыем ипервенствэ зыхэлажъэрэм щыублагъэу зыкIи «Зэкъошныгъэм» кыитеклон ылэкIыгъэп. Мызэгъгуми арэуштэу хъугъэ. Бысымхэм зенэкъокъум япллэнэрэ чыплэр щаубытыштыгъ, Адыгеим икомандэ я 15-м щытыгъ. Ау бысымхэм ухъазырыныгъэ дэгъу къагъэлъэгъуагъ, теклонныгъэм нахъ лъэшэу фэбэнагъэх. Апэрэ такыкыым пчъагъэр кыизэлуйхыгъ «Зэкъошныгъэм» икапитанэу Делэкъо Аскэр. ХъакIэхэр ащ къезэгъыгъэхэп ыкIи ыпэкIэ нахъ илхъэу аублагъ. Ау къадэхъугъэ щылэп. Я 43-рэ такыкыым «Рубин Ялта» щешлэрэ Вадим Зубавленкэр судья шъхалэм дысэу зэрэдэгущылагъэм кыыхэкIэу ешлэлэм рагъэкIыгъ. Ар бысымхэм дэгъоу

кыизфагъэфедагъ. Даниил Антоненкэрэ Зезэрэхъэ Артуррэ гъогогъу зырызэ къэлапчъэм Iэгуаор дадзагъ, 3:0-у зэлукIэгъур аухыгъ.

Турым изэфэхьысыжьхэр: «Легион» — «Форте» — 0:0,

«Спартак-Напщык» — «Динамо-2» — 2:0, «Биолог-Новокубанск» — «Ростов-2» — 0:3, «Ангушт» — «Алания-2» — 2:0, «Зэкъошныгъ» — «Рубин Ялта» — 3:0, «Нарт» — «Строитель» — 2:1.

Командэхэр зыдэщыт чыплэхэр ыкIи очко пчъагъэу рагъэкъугъэр:

1. «Ростов-2» — 29.
2. «Форте» — 27.
3. «Астрахань» — 26.
4. «Рубин Ялта» — 25.
5. «Легион» — 24.
6. «Динамо Ставрополь» — 23.
7. «Севастополь» — 22.
8. «Ангушт» — 21.
9. «Нарт» — 19.
10. «Спартак-Напщык» — 19.
11. «Строитель» — 19.
12. «Биолог-Новокубанск» — 18.
13. «Кубань Холдинг» — 16.
14. «Зэкъошныгъ» — 14.
15. «Победа» — 12.
16. «Алания-2» — 9.
17. «Динамо-2» — 2.

КыикIэлъыкIощт турым кыдыхэлъытэгъэ ешлэгъур «Зэкъошныгъэм» Каменск-Шахтинскэм щырилэшт. Чыплэ командэу «Строитель» зыфилорэм дешлэшт.

Лъэс зеклоныр

КъыкIэлъыкIощтыр шышъхъэлум зэхашцэшт

Лъэс зеклонымкIэ Iофтхъабзэу «Олимпийскэ маф» зыфилорэр республикэм икълэ шъхалэ щыкIуагъ. Адыгеим, Краснодар краим, Белгородскэ, Смоленскэ ыкIи Челябинскэ хэкухэм ялыкIохэр ащ хэлэжъагъэх.

Зипсауныгъэ зыгъэпытэ зышлоигъохэм мэфиблым къыкIоцI лъэбэкъу мини 100 къакIун фэягъ, зэкIэмкIи ар километри 10 мэхъу. Iофтхъабзэм нэбгыри 166-мэ зышаушэтыгъ, ахэм ащыщэу 93-мэ пшъэрылпыр агъэцэкIагъ.

Урысыем и Олимпийскэ Комитетрэ Мыекъуапэ физическэ культурэмкIэ ыкIи спортымкIэ и Комитетрэ мыщ клэщакIо фэхъугъэх. Ахэм ядипломхэр шапхъэхэр зыгъэцэкIагъэхэм афагъэшъошагъэх.

КъыкIэлъыкIощт марафоныр шышъхъэлум рагъэкIокIышт, физкультурным и Мафэ ар фэгъэхьыгъэшт.

Къатхэхэрэм яшлшIрэ редакцием иеплъыкIэхэмрэ зэтемыфэнхэ альэкIышт.

НэкIубгъор зыгъэхъазырыгъэр БЗЭШУ Асхъад.

Зэхъышагъэр ыкIи кыдэзыгъэкIырэр:
АР-м лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къралхэм ащышэуэрэ тилъэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр:
385000
къ. Мыекъуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщылэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм къаIихырэр А4-кIэ заджэхэрэ тхъапэхэу зипчъагъэкIэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сагъырхэм азыфагъу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахъ цIыкIунэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкIегъэкIожьых.
E-mail: adygoice@mail.ru

Зышаушыхъатыгъэр:
УФ-м хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъыгъыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыплэ гъэIорышлэпI, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
АО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр
4133
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1064

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэу уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор шъхалэр
МэщIэкъо С. А.

Редактор шъхалэм игуадзэр
Тэу З. Дз.

ПшъэдэжIыжь зыхьырэ секретарыр
Тхьаркъохъо А. Н.